

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C55 – WEL5**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 1 december 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de afwikkeling van de adoptiedossiers van Horizon door Ray of Hope en de algemene toestand bij de Vlaamse adoptiebureaus	3
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vroegtijdig opsporen van diabetes type 1	6
Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over jeugddelinquentie	9
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuiszorg en dementie	11
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderopvang en lawaaihinder	15
■	

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de afwikkeling van de adoptie-dossiers van Horizon door Ray of Hope en de algemene toestand bij de Vlaamse adoptiebureaus

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorig jaar ging de adoptiedienst Horizon ter ziele. Dat is een groot probleem, want Horizon was de enige adoptiedienst die het kanaal met China onderhield. Daarbij ging het om een aantal dossiers van zogenaamde 'special needs'-kinderen. De toenmalige minister van Welzijn besliste de dossiers over te maken aan het adoptiebureau Ray of Hope, met de opdracht die dossiers tot een goed einde te brengen.

Uit de informatie die ons bereikt, blijkt dat dit niet echt is gelukt. Er is op dit ogenblik een soort niemandsland voor diegenen die wachten op een Chinees kind. Ray of Hope heeft erkenning gekregen van de Chinese adoptieautoriteiten, maar de dossiers kunnen nog niet worden afgewikkeld omdat de financiële aspecten nog niet geregeld zijn. Tot dan weigert Ray of Hope ouders te woord te staan, ook al zijn de dossiers opgemaakt en heeft Horizon geen inlogcodes bij de Chinese autoriteiten meer.

Een en ander loopt blijkbaar spaak omdat de voorzitster van Horizon plots uit de raad van bestuur van Ray of Hope is ontslagen. Dat gebeurde nadat Interlandelijk Adoptiecentrum Vlaanderen, Flanders Intercountry Adoption Care (FIAC), en Horizon aan Kind en Gezin voorstelden om samen te werken voor het kanaal Rusland. Kind en Gezin had FIAC gevraagd het kanaal Rusland over te nemen. Maar zonder een continuïteit via Horizon zal dat veel geld kosten en lange accreditatieaanvraagprocedures – minimum 2 tot 3 jaar – met zich meebrengen. Samenwerking leek hen daarom het beste. De twee adoptiediensten hadden daarom een voorstel tot samenwerking uitgewerkt, inclusief een uitwisseling van bestuursleden en de creatie van een nieuwe adoptiedienst.

De Vlaamse Adoptieambtenaar is hier niet op ingegaan, met als gevolg dat de voormalige voorzitster van Horizon uit Ray of Hope op een eigenaardige manier is verdwenen. Het gevolg van dit beleid laat zich raden: de Chinadossiers worden op dit ogenblik nog steeds niet opgevolgd en ook voor Rusland ligt alles stil. Als klap op de vuurpijl werd Horizon ook geconfronteerd met een inspectie die uiteraard negatief uitviel omdat Horizon volgens de vigerende normen niet meer beschikt over het vereiste team. Kind en Gezin weet dat trouwens al meer dan een jaar. De erkenning van Horizon is dan ook abrupt ingetrokken.

Als men dan verder vaststelt dat het kanaal met Nepal nog altijd niet functioneert, de adoptiedienst Vreugdezaaiers het vereiste quotum niet lijkt te halen en dus ook met sluiting is bedreigd en de Nederlandse adoptiedienst Wereldkinderen het kanaal met Ethiopië heeft gesloten, dan zal het wellicht niet lang duren vooraleer FIAC en Ray of Hope ook tot sluiting zullen moeten overgaan. Het gevolg hiervan is dat veel kandidaat-adoptieouders in de kou staan. En ze kunnen niet zomaar overstappen naar een ander kanaal, want in Vlaanderen is er wel een heel erg karig adoptieaanbod.

Mijnheer de minister, welke garantie kunt u geven dat de 'Chinese' dossiers die door Horizon aan Ray of Hope werden overgedragen tot een goed einde kunnen worden gebracht? Wat is de timing? Welke stappen zult u zetten om dit te bewerkstelligen? Ik stel deze vragen met nadruk, want uw voorgangster heeft zich ertoe verbonden om die dossiers op korte termijn af te werken.

Een tweede reeks vragen: waarom werd niet ingegaan op het voorstel van FIAC en Horizon om de accreditatie van Horizon te gebruiken om snel een kanaal in Rusland te realiseren?

Waarom werd nadien de voorzitter van Horizon uit de raad van bestuur van Ray of Hope verwijderd?

Ten derde: aangezien steeds meer adoptiekanalen worden stopgezet dreigen veel kandidaat-adoptieouders in de kou te blijven staan. Welke initiatieven zult u nemen om onderzoek te laten verrichten over de mogelijkheid om meer kanalen uit te bouwen en de adoptieorganisaties daarbij te ondersteunen? Volgens welke timing zou dit kunnen gebeuren?

En ten slotte: wat is de huidige leefbaarheid van de erkende adoptiediensten in Vlaanderen? Dreigt een 'Horizon'-scenario voor andere adoptiediensten, en welke maatregelen zult u hiertegen nemen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, collega's, u stelde vier vragen over de overdracht van de China-dossiers aan Ray of Hope.

Eerder deze maand heeft de voorzitter van Ray of Hope de Chinese centrale autoriteiten ontmoet. Er zijn contacten gelegd om afspraken te kunnen maken. De Chinese centrale autoriteiten hebben Ray of Hope een accreditatie verleend, waardoor Ray of Hope de dossiers zal kunnen afwerken. Of er snel tot interlandelijke adoptie kan worden overgegaan, is afhankelijk van factoren waarop Ray of Hope geen vat heeft. De wachttijden voor de kandidaten voor adoptie van een kind uit China zijn fors opgelopen, tot bijna vier jaar. De toename van de binnenlandse Chinese adopties maakt dat er minder kinderen voor buitenlandse adopties zijn. De Chinese centrale autoriteiten stellen ook vast dat er minder biologische ouders zijn die een kind te vondeling leggen. Ray of Hope neemt volgens de afspraken met de Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie de zorg voor de Chinese dossiers over en krijgt hiervoor financiële ondersteuning zodra Horizon stopt.

Alle kandidaten die op de wachtlijst voor special needs stonden bij Horizon hebben een kindje met special needs kunnen adopteren. Ray of Hope verkreeg de speciale accreditatie voor adoptie van kinderen met special needs en kan voor deze kinderen bemiddelen.

Horizon heeft in het voorjaar van 2008 gemeld dat er onoverkomelijke financiële problemen zijn. Sindsdien heeft de Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie in voortdurend overleg gezocht naar een manier om de adoptiekansen voor de vele kandidaat-adoptanten veilig te stellen zonder bijkomende factuur voor de betrokken kandidaten. Wat de dossiers van China betreft, is de overname door Ray of Hope geregeld. Wat het kanaal Rusland betreft, is er een fusie in de maak tussen FIAC en Horizon. Hiertoe voert de Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie de laatste gesprekken met FIAC. Deze fusie is een belangrijke stap om het kanaal Rusland, onder de huidige modaliteiten, te kunnen openhouden.

Het verwijderen van de voorzitter van Horizon uit de raad van bestuur van Ray of Hope is een beslissing van de raad van bestuur van Ray of Hope. Wij zijn hier niet in betrokken.

Afgelopen dagen was er een bijeenkomst in Straatsburg waar we informatie hebben kunnen verzamelen. Voor Rusland heeft men daar gemeld dat er in 2004 in Rusland 9500 interlandelijke adopties waren, hoewel het aantal binnenlandse adopties daar steeds daalde. Er is dan een gericht beleid gekomen voor binnenlandse adoptie, en het resultaat is dat er in 2005 nog slechts 4500 interlandelijke adopties waren in Rusland. Dit fenomeen zien we in meerdere landen. Het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor een interlandelijke adoptie, neemt af.

Permanent worden er nieuwe kanalen onderzocht door de adoptiediensten en voor onderzoek voorgelegd aan de Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie. In 2008 werden veertien nieuwe aanvragen voor het opstarten van een kanaalonderzoek ingediend, waarvan vier voor de uitbreiding van bestaande kanalen. De Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie gaf tien keer haar goedkeuring om een kanaalonderzoek op te starten. Ze ontving zes inlichtingendossiers en startte voor vijf ervan een kanaalonderzoek op. Het zesde werd begin 2009 opgestart. Voor

vier kanalen werd er een voorlopig akkoord gegeven, waardoor de proefdossiers konden starten. In Haiti is het kanaalonderzoek al sinds 2007 in de fase van proefdossiers. Voor het kanaal Ethiopië werd een definitief akkoord gegeven, na afronding van de proeffase. Er zijn nu dus elf kanalen met een definitieve erkenning.

Binnen de bij het Haags adoptieverdrag aangesloten landen is er een evolutie gaande waarbij de landen zelf initiatieven ontplooiën voor hun kinderen zodat ze niet interlandelijk moeten worden geadopteerd. Dit leidt tot een dalend aantal interlandelijke adopties uit Haagse herkomstlanden. Bij de samenwerking met niet-Haagse herkomstlanden rijzen vaak problemen op het vlak van de niet-compatibele wetgeving en het niet kunnen garanderen van de ‘adoptibiliteit’ en subsidiariteit inzake kinderen die worden aangeboden voor interlandelijke adoptie. We gaan de adoptieouders zeker niet in de kou laten staan. We vertellen deze situatie in het bieden van noodzakelijke garanties op een verantwoorde en correcte adoptie van een kind dat nood heeft aan interlandelijke adoptie en niet zozeer als het tegen welke prijs ook zoeken van kinderen om aan de kindervens tegemoet te komen. Bij adoptie onder bedenkelijke omstandigheden zonder garanties, heeft uiteindelijk niemand baat. We zijn het aan het kind verplicht om het alleen in het kader van interlandelijke adoptie naar Vlaanderen te halen, als dit de laatste mogelijkheid is om een kind een gezin te bieden.

Binnenkort gaat de staten-generaal van start, waarover hier nog volop van ideeën kan worden gewisseld en voorstellen op tafel kunnen worden gelegd. Ik ben bereid om aan deze staten-generaal een nieuw decreet te verbinden, als de uitkomst dit zou vereisen.

Alle adoptiediensten kregen in 2008 een financiële inspectie om hun leefbaarheid na te gaan. Er dreigde geen onmiddellijk gevaar. Het blijft echter wel zo dat de diensten afhankelijk zijn van de toestand in de herkomstlanden en de evolutie niet te voorspellen is. Momenteel ontvangen diensten maximum ongeveer 94.000 euro subsidies op jaarbasis, maar ook dit staat ter discussie op de staten-generaal. Alle items waarover u vragen stelde, zullen aan bod komen op de staten-generaal die start op 14 december. Er zullen een aantal werkgroepen worden opgericht die in de eerste helft van volgend jaar een aantal conclusies zullen voorleggen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had toch nog graag een aantal verduidelijkingen gekregen.

U had het over een aantal factoren die, buiten de wil van Ray of Hope, ervoor gezorgd hebben dat een aantal dossiers die waren overgedragen, nog niet tot een goed einde zijn gebracht. Kunt u iets meer uitleg geven over die factoren?

Ik weet dat het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor interlandelijke adopties, drastisch daalt. We kunnen dit alleen maar toejuichen. Laat ons hopen dat er voor die kinderen in hun herkomstlanden een toekomst is weggelegd. Toch zou ik durven blijven aandringen om alles in het werk te stellen om meer kanalen te onderzoeken en de adoptiediensten die dit willen doen, maximaal te ondersteunen.

Ik had ook gevraagd wat er aan de basis ligt van het feit dat de voorzitter van Horizon zo plots uit de raad van bestuur van Ray of Hope is verwijderd. Ik weet dat het een interne zaak is, maar hierdoor kan alles weer niet optimaal verlopen. Ik hoop dat het niet gaat over menselijke verhoudingen, want ik vind dat het belang primeert van de organisatie en van kinderen die kunnen worden geadopteerd.

Minister Jo Vandeurzen: Op bijvoorbeeld de termijnen die rechtbanken in het land van herkomst nodig hebben om bepaalde beslissingen te nemen, hebben de adoptiediensten geen vat.

Ik heb geen informatie over wat er gebeurd is in de raad van bestuur. Ik weet dat er heel veel overleg is geweest, maar ik weet niet waarom de raad van bestuur die beslissing heeft genomen. Ik kan het u niet zeggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vroegtijdig opsporen van diabetes type 1

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in België zijn er ongeveer 10 nieuwe type 1-diabetespatiënten jonger dan 40 jaar per 100.000 inwoners. Er bestaat geen toename van het aantal nieuwe gevallen van diabetes type 1 onder de 40 jaar, wel is er een belangrijke toename van het aantal nieuwe gevallen bij kinderen en komt diabetes type 1 op steeds jongere leeftijd voor. Over een periode van 15 jaar verdubbelde het aantal nieuwe gevallen bij kinderen jonger dan 10 jaar, voornamelijk dan bij jongens.

Het Belgisch Diabetes Register (DBR) verzamelt op systematische wijze en strikt vertrouwelijk gegevens over diabetespatiënten jonger dan 40 jaar en hun verwanten. Op die manier verzamelt het belangrijke gegevens voor het opvolgen van het diabetesbeleid. Het doet ook aan risicobepaling. Dat is belangrijk omdat diabetes type 1 meestal pas wordt vastgesteld als al een groot deel van de bètacellen zijn vernietigd. Daarbij wordt gefocust op eerstegraadsverwanten, zijnde ouders, broers, zussen of kinderen, van een type 1-diabetespatiënt jonger dan 40 jaar.

In België gebeurt heel wat onderzoek naar hoe diabetes kan worden afgeremd of behandeld. Een van deze studies werkt met het toedienen van CD3-antilichamen, waardoor de afbraak van bètacellen wordt vertraagd. Een andere studie werkt met de transplantatie van bètacellen. In dit licht is het belangrijk dat diabetes type 1 snel wordt opgespoord. Als aan endocrinologen wordt gevraagd wat er in België nog moet gebeuren, zijn ze het eens over twee essentiële dingen: ten eerste willen ze meer epidemiologische gegevens verzamelen voor de groep ouder dan 40 jaar en ten tweede willen ze een screening van risicogroepen.

Vlaanderen noch België heeft een georganiseerd screeningsprogramma voor diabetes type 1. Specialisten vragen geen massascreening, wel een screening van risicogroepen zoals vrouwen die zwangerschapsdiabetes hebben gehad, mensen jonger dan 40 jaar die in de familie diabetes type 1 hebben en bepaalde etnische groepen. Met betrekking tot zwangerschapsdiabetes bestaat er al een project. Het zou goed zijn als er voor de andere risicogroepen ook werk zou worden gemaakt van een screening.

Mijnheer de minister, bent u gewonnen voor een screeningsprogramma voor risicogroepen, gelet op het belang ervan?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik wil me aansluiten bij de vraag die hier terecht door mevrouw Van der Borght is gesteld. Ik neem aan dat ze is geïnspireerd door verschillende artikels die enkele weken geleden zijn verschenen naar aanleiding van de jaarlijkse Werelddiabetesdag, waarin alarmerende voorspellingen worden gemaakt door professoren van onder andere de Leuvense universiteit. Ze zeggen duidelijk dat de ziekte bij ons epidemische proporties aanneemt. Ze waarschuwen dat tegen 2030 een op zes van onze landgenoten aan de aandoening zal lijden.

Als we kijken naar de ernstige gevolgen van deze ziekte, die vaak onderschat worden, bijvoorbeeld oogproblemen, blindheid, amputaties, nierfalen, hartproblemen enzovoort, is het belangrijk om er bijzondere aandacht aan te besteden.

Zoals gezegd, is er geen vraag naar een algemene screening, maar naar een screening van de verschillende risicogroepen. We mogen er wel eens over nadenken of dat niet wenselijk is.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van der Borght legt een belangrijk punt voor. Op dit ogenblik bestaat een vrijblijvende screening. Uitbreiden naar risicogroepen is een belangrijk punt. Mijnheer de minister, indien men in die richting zou denken, zijn onze labs daar voldoende voor uitgerust? Ik weet dat men geen algemene screening vraagt, maar toch een belangrijke uitbreiding.

Ik heb een kleine opmerking bij de vraag van mevrouw Van der Borght. Er wordt op een bepaald moment een link gelegd tussen het vroegtijdig opsporen van de ziekte en het transplanteren van de bètacellen. Ik denk dat men daar geen verband tussen moet zien. Transplanteren gebeurt niet in een vroeg stadium. Ik denk dat we het moeten hebben over het voorkomen van transplanteren.

De heer Tom Dehaene: Ik was op de viering van 20 jaar DBR. Daar werd gezegd dat men er zo vlug mogelijk bij moet zijn, namelijk voor alle bètacellen kapot zijn gemaakt. Hoe vroeger je erbij bent, hoe meer cellen er nog werken. Die kun je actief houden door er snel bij te zijn en een behandeling uit te voeren.

De boodschap die op die studiedag is gegeven, is hoopgevend voor type 1. We moeten een duidelijk onderscheid maken tussen type 1 en type 2. Dat laatste is vooral ouderdomsdiabetes, vaak ten gevolge van overgewicht. U zult zich herinneren dat ik dat een zeer belangrijk thema vind, niet alleen tijdens de verkiezingen maar ook de jaren daarvoor. Voor type 1 is er hoop, onder andere door de behandeling waar al naar is verwezen. Dat neemt niet weg dat we die mensen zo snel mogelijk moeten detecteren.

Ik ben boekhoudkundige van opleiding, dus onthoud ik cijfers net iets langer. Het was frappant dat de verantwoordelijke van het BDR vertelde dat volgens de cijfers die zij hebben, een diabetespatiënt 6000 euro kost aan het RIZIV op jaarbasis over de hele termijn gerekend, terwijl men voor de preventie 60 euro per Belg nodig zou hebben. Daardoor kun je die 6000 euro sterk naar beneden halen. Men twijfelt aan de meerwaarde van dergelijke registratie, en men vreest dat de federale overheid onvoldoende middelen zal vrijmaken om de registratie te blijven voortzetten.

Mijnheer de minister, als u overleg hebt met uw collega's, bent u dan bereid om dat aan te kaarten? Na 20 jaar is gebleken dat een dergelijk register ons wel zeer veel en zeer nuttige informatie geeft die ook kostenbesparend werkt op lange termijn.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Er moet inderdaad een onderscheid gemaakt worden tussen diabetes type 1 en diabetes type 2. Diabetes type 1 is de aandoening waarbij onvoldoende insuline wordt aangemaakt ter hoogte van de insulineproducerende cellen in de pancreas. De ziekte ontstaat meestal voor de leeftijd van 40 jaar en ontwikkelt zich meestal over een korte periode.

Bij diabetes type 2 reageert het lichaam onvoldoende op de insuline die aanwezig is. Deze vorm van diabetes ontstaat meestal na de leeftijd van 40 jaar, al ziet men de laatste jaren een stijging in de prevalentie bij personen jonger dan 40 jaar en zelfs bij kinderen. Het is bekend dat factoren als ongezonde voeding en tekort aan fysieke activiteiten een grote rol spelen bij het ontstaan van diabetes type 2. Wellicht is dit ook de reden waarom personen onder de 40 jaar die vorm van diabetes ontwikkelen, maar mogelijk spelen ook andere nog onbekende factoren een rol.

Binnen mijn beleid wil ik ingrijpen op de gekende risicofactoren. Daarom besteden we veel aandacht aan de preventieve initiatieven op het vlak van voeding en beweging.

Daarnaast wordt gefocust op een belangrijke risicogroep voor de ontwikkeling van diabetes type 2, namelijk vrouwen die zwangerschapsdiabetes hebben gehad. Deze vrouwen hebben een risico van 50 percent om in de daaropvolgende 10 jaar diabetes type 2 te ontwikkelen. Via het project Zoet Zwanger wordt nu met de Vlaamse Diabetes Vereniging bekeken hoe door een betere opvolging van deze vrouwen, het ontstaan van diabetes type 2 kan worden voorkomen en uitgesteld en de complicaties ervan kunnen worden verminderd.

Momenteel is zoals in andere regio's, het opzetten van een screeningsprogramma voor diabetes type 1 in Vlaanderen nog niet aan de orde. Omdat de aandoening zich meestal op relatief korte termijn ontwikkelt, is niet aangetoond dat een vroegtijdige detectie door screening voldoende gezondheidswinst oplevert in verhouding tot de investering om een screening te organiseren. Hetzelfde geldt, indien het al mogelijk zou zijn, voor het eventueel opsporen van risicofactoren voor diabetes type 1, dus vooraleer de diabetes zich ontwikkelt.

Of een screening naar type 2 diabetes gewenst is, is ook nog geen uitgemaakte zaak. Er is onvoldoende evidentie dat een systematische screening bij de algemene bevolking nuttig zou blijken. Er bestaat wel een consensus onder experts dat er een verhoogde aandacht naar risicogroepen moet gaan. Mijn beleid speelt hier momenteel op twee manieren op in.

Ten eerste werkt Domus Medica in het kader van zijn convenant met de Vlaamse overheid aan de stimulatie van cardiovasculair risicobeheer via de huisarts. Binnen dit cardiovasculair risicobeheer gaat een bijzondere aandacht naar diabetes type 2. De risicofactoren op het ontwikkelen van deze aandoening zijn immers ook de risicofactoren die samengaan met verhoogde kansen op cardiovasculair lijden. Een globale aanpak van deze risicofactoren garandeert een benadering van de patiënt en zijn algemene gezondheid om tot een maximale gezondheidswinst via preventief handelen te komen.

Ten tweede loopt, zoals reeds vermeld, het project Zoet Zwanger via de Vlaamse Diabetes Vereniging, waardoor ervaring wordt opgedaan met risicogroepbenadering. De evaluatie van dit project zal nagaan in hoeverre en op welke manier het beleid zich verder op diabetes type 2 en specifiek op risicogroepen zal toespitsen. Vooraleer in de toekomst eventueel de beslissing tot screening kan worden genomen, zal overleg noodzakelijk zijn met de deskundigen en de Vlaamse Diabetes Vereniging en zal het advies van de werkgroep Bevolkingsonderzoek noodzakelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de minister, ik blijf toch wat op mijn honger. Ik heb het gevoel dat men het belang van dit alles niet goed beseft. Als ik de teksten lees van de professoren die hiermee bezig zijn, dan stel ik met verbazing vast dat ze blijkbaar heel wat onderzoek kunnen doen dankzij middelen die ze krijgen vanuit het buitenland. Ik ben wat ongelukkig dat wij in ons land, waarvan bekend is dat de gezondheidszorg er hoog op de agenda staat, onderzoek moeten laten doen met middelen uit het buitenland. Ik betreur dat een beetje.

Acht u het toch niet nodig om in de toekomst iets te doen aan het vroegtijdig opsporen van diabetes, zeker bij jonge kinderen? Ik weet dat de begroting is opgemaakt en we daar nu nog weinig aan kunnen veranderen, maar misschien kunt u in overleg met uw federale collega bekijken op welke manier dat toch kan gebeuren. Als we zien welke hoge bedragen uit het RIZIV-budget gaan naar de behandeling van diabetes, hebben we er alle belang bij om het zo vroeg mogelijk op te sporen en eventueel tegen te gaan. Ik dring er nogmaals op aan om het budget voor dit onderzoek in dit belangrijk thema hoog op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Van der Borght, ik ben niet op de hoogte van de wijze waarop onderzoek wordt gefinancierd. U poneert dat u het betreurt dat onderzoek wordt gefinancierd met geld uit het buitenland, maar ik ga ervan uit dat dat geld is van Europese fondsen.

Mevrouw Vera Van der Borght: Het zijn Amerikaanse subsidies.

Mevrouw Marijke Dillen: We mogen daar toch blij om zijn als hier in Vlaanderen niet voldoende financiële middelen voorhanden zijn en men de middelen aan andere projecten wenst te besteden. Het zal er niet op beteren, gelet op de financiële situatie.

Dat u een pleidooi houdt om hier in Vlaanderen meer aandacht aan te besteden, begrijp ik. We weten dat dat tegenwoordig een van de grote speerpunten van Open Vld is, maar wees blij dat, als het geld er niet is, er geld vanuit Amerika komt.

De heer Tom Dehaene: Ik heb van de studiedag ook onthouden dat er wereldwijd veel middelen worden verzameld en naar Vlaanderen komen, net omdat we pionier zijn in dergelijke onderzoeken. Door de opgebouwde kennis is het risico niet onmiddellijk groot, maar we moeten er aandacht voor hebben dat we vanuit Vlaams en federaal niveau de vergaarde kennis kunnen blijven verzilveren. Die duidelijke boodschap werd gegeven.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben uiteraard bereid daar nog eens de aandacht van mijn collega's van de federale overheid op te trekken. Ik begrijp dat het register waarnaar u verwijst, gefinancierd wordt door de Vlaamse overheid. We zullen aandringen op een volgehouden inspanning.

Mevrouw Vera Van der Borght: Is het op termijn niet mogelijk om risicogroepen te screenen?

Minister Jo Vandeurzen: Het is de bedoeling om het programma Zoet Zwanger te evalueren en dan te kijken in welke mate het een techniek is om de risicogroepen op een goede manier te benaderen. Ik heb onlangs de installatie van de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek meegemaakt. Op basis van het decreet moet er een advies komen over de zin van een screening. We zullen het daar moeten voorleggen. Ik heb van de administratie begrepen dat het de bedoeling is dit programma te evalueren alvorens men daarmee verder gaat omdat men nog niet de grote evidenties heeft voor algemene screeningen en men zich moet beperken tot de risicogroepen. Een tweede groep is die van het cardiovasculair programma van Domus Medica.

Mevrouw Vera van der Borght: Kan de evaluatie die wordt gemaakt van Zoet Zwanger, worden getransporteerd naar een eventuele screening bij jonge kinderen? Dat zijn toch twee totaal verschillende risicogroepen, die een totaal verschillende benadering vergen en die niet met elkaar kunnen worden vergeleken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over jeugd delinquentie

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de Commissie voor de Justitie in de Kamer werden aan federaal minister van Justitie De Clerck herhaaldelijk vragen gesteld over zijn beleid inzake jeugd delinquentie. Hij verwijst steevast naar het colloquium Jeugd delinquentie dat op 23 en 24 maart 2009 werd georganiseerd. Het was de bedoeling om op basis van dit colloquium beleidsvoorstellen te formuleren.

Ondertussen heeft deze studietweedaagse reeds enige tijd plaats gehad en hebben we nog geen nieuwe initiatieven inzake jeugddelinquentie mogen vernemen.

In een antwoord op een vraag in de Commissie voor de Justitie in de Kamer van 21 oktober 2009, wees minister De Clerck er evenwel op dat het overleg met de gemeenschappen inzake jeugddelinquentie moet verbeteren. Hij zou contact hebben opgenomen met de Vlaamse en Franse Gemeenschap om de jeugd- en gevangenisproblematiek te heronderhandelen.

Mijnheer de minister, heeft dit overleg reeds plaats gehad? Zo ja, wat werd er besproken en afgesproken? Welke concrete initiatieven inzake jeugddelinquentie hebt u voor ogen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, er is regelmatig zowel structureel als thematisch overleg tussen de beide kabinetten en tussen de administraties van de Vlaamse Gemeenschap en Justitie. Zo pleegt bijvoorbeeld het Agentschap Jongerenwelzijn jaarlijks meermaals overleg met de federale overheidsdiensten Justitie. Deze gesprekken gaan altijd over beter en meer optimaal afstemmen van Welzijn en Justitie. Zoals ook in de beleidsnota Welzijn 2009-2014 en het regeerakkoord is bepaald, willen we de respectieve samenwerkingsakkoorden tussen Justitie en Welzijn evalueren en actualiseren.

Ik vermeld hier de akkoorden die betrekking hebben op de jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Eerst is er het samenwerkingsakkoord van december 2006 betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechterlijk aanbod – bijvoorbeeld herstellbemiddeling en herstelgericht groepsoverleg. Dan is er het protocol van februari 2007 over de uitbouw van een zorgtraject voor jongeren met een psychiatrische problematiek. Het spreekt voor zich dat hier uiteraard een belangrijke afstemming nodig is tussen de actoren van Welzijn en Justitie. Er is de herziening van de wet van 1 maart 2002 over het centrum De Grubbe in Everberg voor de plaatsing van jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. In het vooruitzicht van een uitbreiding van de plaatsen voor Vlaamse jongeren in Everberg en de ontwikkeling van bijkomende federale detentiecentra zoals in Tongeren, is er voortdurende afstemming met Justitie.

Er is ook een samenwerkingsakkoord over de federale detentiecentra. Bij de bespreking van de beleidsnota komt dit thema – de initiatieven inzake jeugddelinquentie – uiteraard aan bod. Ik voorzie in een meerjarenplan met aandacht voor capaciteitsuitbreiding en differentiatie van het aanbod. Op korte termijn komen er zes plaatsen voor meisjes bij in De Zande in Beernem. Er is de opening van het federale detentiecentrum in Tongeren, met een gefaseerde opstart van 17 naar 34 jongeren in het voorjaar van 2010. Ik voorzie ook in een verdubbeling van het ‘Youth at Risk’-aanbod. Later is er de aankoop van een gebouw in Ruiselede, waar er vanaf 2010 minimaal 40 jongeren kunnen worden opgenomen. Er is de geplande uitbreiding van De Grubbe van de huidige 24 naar 126 plaatsen. De tussenfase is al gepland – waardoor het aantal plaatsen stijgt van 24 naar 40 – op het moment dat het centrum van Saint-Hubert opengaat en de Franstalige jongeren daar naartoe verhuizen.

Momenteel zijn er 266 plaatsen in de Gemeenschapsinstellingen: 50 voor meisjes, 192 voor jongens en 24 plaatsen in De Grubbe. Volgens de geplande uitbreidingen komen er in totaal 182 plaatsen bij.

Het is alvast mijn bedoeling en mijn overtuiging om te blijven investeren in het overleg met Justitie om tot kaders te komen waarbinnen de rechters hun doorverwijzingen naar de gemeenschappen kunnen doen. Uiteraard mag het antwoord van het beleid op jeugddelinquentie echter niet verengd worden tot de bijkomende capaciteit in de gemeenschapsinstellingen, die bovendien niet uitsluitend instellingen zijn voor delinquente jongeren, maar die bedoeld zijn voor jongeren binnen de bijzondere jeugdzorg. Hier kunnen jongeren terecht met een problematische opvoedingssituatie. In deze legislatuur wil ik de werking van de gemeenschapsinstellingen differentiëren door de uitbouw van modules, zoals

onthaal, behandeling, time-out, orthopsychiatrie enzovoort. De lopende deelexperimenten zijn gunstig.

Ook buiten de gemeenschapsinstellingen wordt werk gemaakt van capaciteit en anders werken. Het plan ‘Perspectief!’ zal hiervoor de leidraad zijn. In 2010 komt er alvast 1,6 miljoen euro extra voor de uitbreiding van het ambulante aanbod in de private sector. In overleg met de sector zal de administratie een planning opmaken voor andere acties uit het perspectiefplan.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Kan ik daaruit afleiden dat er op ministerieel vlak nog geen overleg is gepleegd zoals de minister van Justitie had aangekondigd?

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Idrissi, we zien elkaar wekelijks. We zijn druk bezig met op te lijsten en voorbereidingen te treffen voor de evaluatie van de samenwerkingsakkoorden.

Mevrouw Yamila Idrissi: Is er een timing voor de evaluatie van de samenwerkingsakkoorden?

Minister Jo Vandeurzen: In 2010 zullen we toch een grote stap moeten hebben gezet. We zijn al vrij ver in het afbakenen van het terrein waarover de evaluatie zal gaan. Het is wel een heel omvangrijk werk. Er zijn hier een aantal onderwerpen aan bod gekomen die te maken hebben met de relatie jongerenwelzijn en justitie, maar er moeten ook andere delen van de samenwerking tussen Justitie en Welzijn bekeken worden: drughulpverlening, seksuele delinquentie, internering, gedetineerden enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Tijdens de vorige legislatuur hebben verschillende van uw voorgangers aangekondigd dat de evaluatie van de samenwerkingsakkoorden over jeugd-delinquentie snel is gepland. Is er al een concrete timing voor? Als u alles wilt evalueren en alles aan elkaar koppelt, dan zal het nog lang duren vooraleer er concrete resultaten zijn.

Minister Jo Vandeurzen: Ik begrijp uw probleem van timing niet. Er is permanent overleg. Tongeren bijvoorbeeld is opengegaan en wij hebben daarvoor personeelsleden ter beschikking gesteld. Er is Tilburg waarover we moesten afstemmen. We overleggen over de uitbreiding van Everberg. We overleggen permanent zodat we het ritme van de Regie der Gebouwen kunnen volgen.

Mevrouw Marijke Dillen: Misschien kunnen we daar naar aanleiding van de beleidsnota eens dieper op ingaan? Het is toch logisch dat deze commissie bijvoorbeeld wil weten hoe het met het centrum in Everberg gesteld is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuiszorg en dementie

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de minister, mevrouw de voorzitter, geachte collega's, uit een proefschrift van de Leuvense huisarts en onderzoekster Birgitte Schoenmakers blijkt dat er zes keer minder depressie optreedt bij mantelzorgers van personen met dementie indien zij ondersteund en begeleid worden door een externe zorgbegeleider. Uit haar veldwerk blijkt dat

een derde van de mantelzorgers van patiënten met dementie depressief is. Andere studies spreken zelfs van 80 percent.

Meer dan 80 percent van de abrupte opnames in een rust- en verzorgingstehuis (RVT) zijn het directe gevolg van het afhaken van overbelaste en depressieve mantelverzorgers. Het onderzoek is gevoerd bij 30 mantelzorgers die gedurende een jaar begeleid werden door een zorgbegeleider. Het ging om een 'light' versie van begeleiding. Om de drie maanden kwam de begeleider aan huis voor een praatje en maandelijks belde zij om te zien hoe het ging. Wel was ze permanent telefonisch bereikbaar voor de mantelzorger. De mantelzorger kon de begeleider te allen tijde bereiken. Er was ook een controlegroep die enkel een vragenlijst kreeg.

De resultaten waren opvallend. In de begeleide groep waren er zes keer minder depressies dan in de controlegroep. Het bleek dat de begeleider zeer weinig was gecontacteerd. Ze was slechts één keer opgebeld, ze had vier extra huisbezoeken uitgevoerd. Er kan dus geconcludeerd worden dat de loutere beschikbaarheid van de nabije zorgbegeleider volstaat om de mantelzorgers langer te laten zorgen voor een dementerende senior.

Uit een ander onderzoek van het Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg bleek dat mantelzorg voor dementerenden betere effecten had dan een louter medicinale aanpak. We moeten mantelzorgers dus zoveel mogelijk aanmoedigen om voor dementerenden te zorgen.

Mijnheer de minister, in uw beleidsnota Welzijn 2009-2014 staat op pagina 24 dat u de mantelzorgers wilt ondersteunen. Ik citeer: "We zullen in de nodige middelen voorzien voor deze ondersteuning, zowel voor de zorgvrager, voor de mantelzorger alsook voor de voorzieningen en diensten die mensen helpen langer thuis te blijven."

Mijnheer de minister, hebt u kennis genomen van het onderzoek waarin er een externe zorgbegeleider ter beschikking wordt gesteld? Kunt u de resultaten onderschrijven?

Mijn belangrijkste vraag is of uw beleidsnota in de nodige ruimte voorziet om een dergelijk systeem in te voeren, eventueel in heel Vlaanderen. Wat zouden daarvan de budgettaire consequenties zijn? Bent u bereid om eventueel later in de legislatuur dit systeem in te voeren in heel Vlaanderen, rekening houdend met het feit dat in 2010 en 2011 de middelen beperkt zijn? Mijnheer de minister, hebt u weet van gelijkaardig onderzoek in het buitenland?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik ondersteun de vraag van de heer Dehaene. In de beleidsnota wordt daar ook naar verwezen.

Ik wil daarover enkel de volgende opmerking maken. We moeten oppassen met het creëren van nog eens een nieuwe structuur. Er is op dit ogenblik een pluralistisch netwerk in Vlaanderen: de verenigingen van mantelzorgers en gebruikers, Ziekenzorg en andere organisaties. Als men daaraan meer middelen zou geven, zou het probleem even goed kunnen worden opgevangen. Er komen ook heel wat diensten aan huis: oppasdiensten, de gezinshulp, de thuisverpleging enzovoort. De oplossing die je hiervoor moet vinden, zal inderdaad moeten worden gespreid over de legislatuurperiode, aangezien er volgend jaar geen middelen voor ter beschikking zullen zijn. Laat ons geen nieuwe structuren creëren. Laat ons eerder met de bestaande organisaties nagaan hoe dit daarin zouden kunnen worden ingepast en hoe zij zich, door hun meer middelen te geven, van die taak zouden kunnen kwijten.

De voorzitter: Mevrouw Lies Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik ondersteun de vraag van de heer Dehaene en benadruk het belang van deze problematiek. Het is op dit ogenblik al een groot probleem. Ik heb geen exacte cijfers gevonden. Maar men spreekt toch van een 200.000 mensen die aan dementie zouden lijden, van lichte tot zware vormen. Het is een mooie zaak dat die mensen in twee van de drie gevallen thuis worden opgevangen, door partners of kinderen. Wij moeten dit zeker ondersteunen.

Ik heb gezien dat er naast dit kleinschalige onderzoek een vrij groot project van Familiezorg tot stand is gekomen in West-Vlaanderen. Blijkbaar zijn zij vorig jaar gestart met een gespecialiseerde oppasdienst voor dementerenden. Zij werken vooral met vrijwilligers. In West-Vlaanderen zijn er op dit moment al 144 vrijwilligers. Dat is een goede zaak.

Ik schaar mij achter het pleidooi dat mevrouw De Vits heeft gevoerd: er zijn al heel wat structuren en methodes. We moeten geen nieuwe competenties of functies ontwikkelen. We moeten de initiatieven ondersteunen die binnen de bestaande structuren aan het groeien zijn.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik deel de zorg van de heer Dehaene volledig, maar ik heb enkele bedenkingen. Een ervan is al geformuleerd door mevrouw De Vits. Er zijn al verscheidene diensten. En nog sterker: er zijn verscheidene vormen van financiering. Naargelang je op deze of gene dienst een beroep doet, moet je andere bijdragen betalen. Dit kan in het kader van de thuiszorg leiden tot zeer grote financiële verschillen. Mijnheer de minister, dit kan een aanleiding zijn om daarover in deze commissie eens een debat te voeren.

Het is belangrijk dat de thuiszorg wordt versterkt. Dat is de achterliggende boodschap van de heer Dehaene.

Ik wil dit opentrekken en het niet enkel hebben over thuiszorg en dementie. Mijnheer Dehaene, dezelfde problematiek die u hier verwoordt met betrekking tot dementerenden die thuiszorg behoeven, geldt ook voor heel veel zwaar hulpbehoevende personen die thuis, in de eigen omgeving, worden verzorgd.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de minister, ik heb u in oktober een schriftelijke vraag gesteld over thuiszorg voor dementerenden. Ik wou weten wat het resultaat was van de projecten die daarin liepen, welke conclusies we konden trekken en hoe het beleid hiermee verder omging. Ik was wat teleurgesteld door het schriftelijke antwoord. De projecten dateren uiteraard van 2005 en 2006. Ze werden verlengd. De conclusies werden voorgesteld tijdens twee studiedagen, waarvan ik er een heb kunnen bijwonen. Ik had de indruk dat er interesse bestond om de mantelzorgers te ondersteunen en om die ondersteuning uit te breiden in functie van de vraag hoe we op een innovatieve wijze, door toedoen van de technologie, hun werk kunnen vergemakkelijken.

Mijnheer de minister, u was blijkbaar niet sterk onder de indruk van de mogelijkheden. U hebt wel gezegd dat dit eventueel kan leiden tot een uitstel van residentiële opname, maar ook dat er nood was aan een beleid dat ruimte laat om een evenwicht te zoeken tussen assistentie via technologie en de assistentie van de mantelzorgers en hulpverleners. Dat vond ik dan wel weer positief. Maar u eindigde uw antwoord met de opmerking dat er niet wordt voorzien in een aangepaste financiering van de zorg voor dementerenden in hun thuisomgeving. Dat vind ik betreurenswaardig. Wij weten toch allemaal hoe moeilijk het is om dementerende mensen thuis te begeleiden en op te vangen. Daar komt heel wat bij kijken. Wij moeten daar de weg durven inslaan van technologische ondersteuning. Wij moeten alles op alles zetten om bij te dragen tot een verlenging van dat proces en tot het langer kunnen opvangen van die mensen in hun thuisomgeving. Ik durf een warme oproep te doen om dit bij het opmaken van de begroting van volgend jaar in gedachten te houden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is uiteraard een speerpunt van het beleid om ervoor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en daar verzorgd kunnen worden. Deze ambitieuze doelstelling kan enkel gerealiseerd worden als zorgbehoevenden niet alleen op professionele en vrijwillige zorg kunnen rekenen, maar ook op mantelzorg. Twee op drie personen met dementie wonen thuis en doen hoofdzakelijk een beroep op mantelzorg. Voor die mantelzorgers is het inderdaad niet altijd evident om zich dag na dag te blijven inzetten.

Dat kan voor hen een zware belasting betekenen. Daarom wordt in de beleidsnota de doelstelling opgenomen om de draagkracht van de mantelzorgers te versterken.

We wensen uitdrukkelijk dat de mantelzorger voldoende aandacht krijgt en actief betrokken wordt in de processen van zorgverlening. Hij of zij is hierbij naast onontbeerlijke informatieverstrekker over de toestand van de zorgbehoevende ook iemand die eigen noden kan hebben. We zijn bereid de mogelijkheid te onderzoeken om mantelzorgers van personen met dementie door externe zorgbegeleiders te laten ondersteunen. We zullen hierover onder meer met de expertisecentra voor dementie en met de verenigingen van gebruikers en mantelzorgers overleg plegen. We zullen nagaan of het mogelijk is de taak van externe zorgbegeleider aan het begeleidend personeel van de diensten voor gezinszorg toe te kennen. Ik deel de mening van mevrouw De Vits: de oprichting van een nieuw circuit lijkt me niet de beste idee.

Ondertussen proberen we de gebruikersbijdrage voor gezinszorg te vereenvoudigen. We hopen dat hierdoor begeleidend personeel van de diensten vrijkomt en dat in de toekomst niet langer voor elke gebruiker jaarlijks een uitgebreid, omslachtig en bijgevolg tijdrovend financieel onderzoek moet worden uitgevoerd.

Dergelijke efficiëntiewinsten maken het misschien mogelijk personeel vrij te maken. Die vrijgekomen capaciteit kan dan worden aangewend om mantelzorgers van personen met dementie te ondersteunen. Het lijkt me in elk geval de moeite waard dit verder te onderzoeken. Het is echter nog niet mogelijk de kosten van een dergelijk initiatief op dit ogenblik al in te schatten.

In het buitenland is al heel wat onderzoek verricht. Op de website van Alzheimer Europe valt hierover heel wat terug te vinden. Ik verwijs tevens graag naar het artikel ‘Mantelzorgers van dementerende bejaarden: impact op het algemeen welzijn van mantelzorgers’ dat in het tijdschrift Huisarts Nu van juli 2002 is verschenen. Dit artikel, dat op internationale research over het onderwerp is gebaseerd, kan op de website www.dementie.be worden gedownload.

In het kader van het concept ‘Medisch Centrum Vlaanderen’ moeten we opnieuw meer in domotica en in ICT investeren. De vraag is hoe we de thans beschikbare technologie kunnen inzetten om de thuiszorg te ondersteunen. Dit moet opnieuw een belangrijk thema worden. Het zou trouwens eigenlijk om het ‘Zorgcentrum Vlaanderen’ moeten gaan. Ik zou dit concept graag uitbreiden. Dit houdt in dat we moeten nagaan op welke manieren we de technologie kunnen aanwenden om een aantal ambities in de thuiszorg te ondersteunen. Dit idee zit in de pijplijn.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik heb niet gevraagd een nieuwe functie te creëren. Het lijkt me logisch dit in een bestaande structuur in te bedden.

Het lijkt me eveneens logisch de expertisecentra hierbij te betrekken. Daar zit immers de kennis. We mogen niet van elke persoon die thuis langskomt, verwachten dat hij over al die kennis beschikt. Een samenwerking moet in elk geval mogelijk zijn. Ik ben blij dat de minister wil nagaan in welke mate we hiervoor in budgettaire ruimte kunnen voorzien. We zullen budgetten moeten verschuiven of de taken van de begeleiders in de gezinszorg moeten optimaliseren.

Ik weet dat de minister een groot voorstander van domotica voor personen met dementie is. Dwaaldetectie vormt een mooi voorbeeld. Indien ik me het goed herinner, heeft de minister deze technologie al eens mogen kunnen uittesten. Men heeft hem toen weten te traceren. *(Gelach)*

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik zou nog even willen verwijzen naar de enorme expertise bij de zogenaamde dementiecafés. Het is belangrijk familieleden van mensen met dementie

onderling samen te brengen. Indien we een hulpverlener naar een mantelzorger sturen, moeten de betrokken mensen onderling over hun situatie kunnen vertellen. Dat lijkt me in elk geval een belangrijk format. Ik hoop dat de minister in middelen zal voorzien om dit te ondersteunen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Tom Dehaene treedt opnieuw als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderopvang en lawaaihinder

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, een veertiental dagen geleden werd er feest gevierd omdat het Kinderrechtenverdrag twintig jaar oud was. Kinderen hebben nu rechten, maar de vraag is of ze daarmee ook een betere plaats hebben gekregen in onze samenleving. Ik heb de indruk dat kinderen steeds meer gedoogd worden als ze zich gedragen als kleine volwassenen, als ze vooral niet te veel lawaai maken, als ze zich in restaurants bezighouden met gameboys, als ze achter computers zitten om spelletjes te spelen.

Daarvan getuigt de toename van klachten van burens over spelende kinderen. Spelende kinderen worden steeds meer als lawaaihinder ervaren. Mensen stappen gewoon naar het gerecht om te eisen dat het lawaai van die spelende kinderen ophoudt. Dat is geen nieuw fenomeen, het is al enkele jaren bezig. Het is een monster van Loch Ness dat steeds weer opduikt.

Dit keer viseert men een initiatief voor buitenschoolse opvang (IBO) in Erpe-Mere. Het initiatief wordt mee georganiseerd door de vzw Komma, die voor de lokale besturen enkele IBO's organiseert. Daar is het nu zover gekomen dat de vrederechter is afgestapt op dat IBO om geluidsmetingen te doen. Aangezien er geen normen zijn voor geluid binnen de VLAREM-wetgeving, kan hij zich daar niet sluitend op beroepen. Toch heeft hij beslist dat de lawaaihinder te fel is en dat de IBO moet verhuizen.

In dat IBO zijn vooral op woensdagnamiddag en tijdens schooldagen veel kinderen aanwezig. De gemeente Erpe-Mere wil nu een deel van die kinderen onderbrengen in containers in de buurt van het sportterrein. Als ik zoiets lees, ben ik verontwaardigd en draait mijn maag om. In wat voor soort samenleving leven wij in godsnaam? Horen spelende kinderen binnenkort thuis op een industrieterrein en niet meer in een woonomgeving?

Mijnheer de minister, het is bovendien vrij dubbel voor kinderopvanginitiatieven. Volgens de regelgeving en de kwaliteitsvereisten van Kind en Gezin moeten kinderen geregeld buiten spelen. Dat is niet meer dan normaal. Kind en Gezin erkent initiatieven enkel als de kinderen buiten spelen, maar de lokale overheid en de vrederechter laten kinderen niet buiten spelen omdat dat te veel lawaai maakt. Het is tijd dat de Vlaamse Regering duidelijk positie inneemt.

In 2005 was er eenzelfde probleem met een kinderdagverblijf in Brugge. Er zijn toen vragen gesteld aan toenmalig minister voor Leefmilieu Crevits. Zij speelde de bal door naar Welzijn en antwoordde dat met Kind en Gezin zou worden nagekeken of er instrumenten konden worden ontwikkeld voor het meten van geluidshinder door de vrederechter. Ze stelde dat geluidshinder van kinderen niet kon vallen onder de VLAREM-wetgeving. Het probleem is dat er sindsdien niets meer gebeurd is. Het is nu 2009, bijna 2010, maar de onduidelijkheid is nog altijd even groot.

Enkele gemeenten beroepen zich nu op politiereglementen, maar dat schept verschillen tussen de gemeenten. Bovendien verzuurt dat onze samenleving. Telkens komen kinderen in de

krant als geluidsoverlast. Het sterkt kleinzielige burgers die lawaai van kinderen ook lawaai vinden enkel in hun overtuiging.

Mijnheer de minister, in Nederland kiest men vanaf 1 januari 2010 voor een duidelijke nationale regelgeving. De algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, zoals de VLAREM-wetgeving daar heet, zullen als volgt worden aangepast: “Bij het bepalen van de geluidsbelasting mag geen rekening meer worden gehouden met het geluid van spelende kinderen op schoolpleinen en terreinen bij kinderdagverblijven. Deze aanpassing geldt voor omsloten en andere buitenterreinen. Bij basisonderwijs wordt een uitzondering gemaakt voor de periode een uur voor aanvang van het onderwijs tot een uur na beëindiging ervan. Bij kinderdagverblijven geldt de uitzondering tijdens de openingstijden.”

Dat betekent dus dat de gemeente alleen handhavend mag optreden voor geluidsoverlast van kinderdagverblijven en scholen als het lawaai van spelende kinderen niet in aanmerking wordt genomen. Als er dus een vrederechter komt, dan moet die vragen dat ze allemaal even zouden zwijgen. Als hij dan geluidsmetingen doet en die metingen overschrijden de grens niet, dan kan hij niet bestraffen.

De Nederlandse minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Jacqueline Cramer, en de Tweede Kamer motiveren die aanpassing heel duidelijk door te verwijzen naar het maatschappelijk belang dat basisscholen en kinderdagverblijven vervullen. Ze onderschrijven – en ik hoop van u hetzelfde – dat het voor de ontwikkeling van kinderen essentieel is dat ze voldoende buiten spelen en dat ze daar ook nog een klein beetje lawaai bij mogen maken. Mijnheer de minister, wat is er sinds 2005 gebeurd? Heeft Kind en Gezin zich daarmee beziggehouden? Vindt u ook niet dat u, in navolging van Nederland en samen met minister Schauvliege – die u waarschijnlijk ook elke week ziet, niet alleen in het partijbureau, maar ook in de regering – afspraken moet maken om hier heel snel de VLAREM-wetgeving in die richting aan te passen? Zo zal het voor de kinderopvanginitiatieven en voor de gemeenten duidelijk worden wat het standpunt van Vlaanderen is.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer de voorzitter, ik wil me daarbij aansluiten. We mogen dit niet te fragmentarisch bekijken en alleen kinderdagverblijven bekijken. Mijn gemeentelijke ervaring leert me dat het probleem ook rijst met betrekking tot scholen en speelterreinen, in wijken en jeugdlokalen en dergelijke meer.

We vinden allemaal, denk ik, dat kinderen rechten moeten hebben en moeten kunnen spelen. Jammer genoeg zijn er ook heel wat mensen die vinden dat dit niet in hun buurt moet, of dat het te veel wordt als dat in hun buurt gebeurt. Het is ook enigszins een ruimtelijk probleem. Dan heb ik het over de sociale draagkracht binnen een bepaalde woonomgeving. We weten allemaal dat scholen, kinderdagverblijven en initiatieven voor buitenschoolse opvang zich normaliter binnen een kern en dicht bij andere woningen bevinden. Dat is ook logisch. Die zones zijn daar ook voor bestemd. Ze mogen ook niet in andere zones worden gebouwd. Bovendien zijn het allemaal belangrijke elementen in het sociaal weefsel, maar doordat ze zich allemaal vaak dicht bij een kleine kern bevinden, wordt de druk op die omgeving ook wel groot.

We moeten dus inderdaad stellen dat die kinderen daar moeten kunnen spelen en dat dit bij het kind-zijn hoort. We moeten pleiten voor verdraagzaamheid en overleg, veel meer dan alleen maar te pleiten voor normen. Ik weet dat we met het bepalen van normen belanden bij het probleem hoe die normen moeten worden toegepast en gemeten. Ik zie het nog niet gebeuren dat een vrederechter met een meetinstrument komt om bepaalde normen na te meten. Ik zie dat eigenlijk niet zitten. Dan zijn we ook al veel te ver. We kennen ook allemaal artikel 544 van ons Burgerlijk Wetboek over abnormale burenhinder. Mijnheer de minister, ik pleit veeleer voor een soort buurtbemiddeling. Dan kom ik misschien wel tot uw bevoegdheid. Wat is uw standpunt daarover?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, de bekommernis van mevrouw Vogels is volkomen terecht, maar er mag ook niet worden overdreven. Ze had het op een bepaald ogenblik over ‘de vrederechters’ alsof het gaat over alle vrederechters en niet het standpunt van de vrederechter van Erpe-Mere en dat in het dossier van Brugge, dat ondertussen dateert uit de vorige legislatuur en waarover we niet alleen in de commissie Leefmilieu, maar ook in deze commissie uitvoerig hebben kunnen debatteren.

Ik heb weet van enkele initiatieven van particulieren, waarbij de vrederechter een andere houding heeft aangenomen en met gezond verstand een uitspraak heeft gedaan. Mijnheer de minister, u bent minister van Justitie geweest. U zult dan ook wel kunnen onderschrijven dat het gros van de vrederechters hun gezond verstand gebruiken. Ik weet niet of u een beeld hebt van het totale aantal klachten sinds het geval in Brugge van vijf jaar geleden, klachten die werden afgewezen. Het zijn enkel de uitzonderingen, gevallen die door de vrederechter gegrond worden verklaard, die de media halen. Voor alle andere is dat niet het geval.

Mijnheer de minister, voor een mogelijke oplossing kan ik het voorstel van mevrouw Vogels volledig onderschrijven. Kunt u aan minister Schauvliege vragen of het mogelijk is de VLAREM-wetgeving aan te passen volgens het Nederlands model? Het zou toch de moeite waard zijn om dat te laten onderzoeken. Verdraagzaamheid, burgerzin enzovoort, dat is allemaal heel mooi, maar om in rechte een objectief oordeel te kunnen vellen, moet men toch wel een bepaalde basis hebben. Als in de wetgeving een artikel wordt opgenomen waarbij dit in de toekomst totaal onmogelijk wordt, dan kunnen uitzonderlijke dossiers, zoals dat van Erpe-Mere, voorkomen worden.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw Schryvers heeft terecht de problematiek in een bredere context geplaatst. Het gaat daarbij niet alleen over de buitenschoolse kinderopvang, maar ook over scholen en andere instanties. Er moet echter wel enige kritische benadering zijn ten opzichte van de jeugdhuizen. *(Opmerkingen van mevrouw Katrien Schryvers)*

Mevrouw Schryvers, in mijn omgeving, niet ver van de gemeente waar u woont, zijn toch een aantal jeugdhuizen waar men na een bepaald uur de geluidsnormen wel zou mogen toepassen. Men mag de zaak ruimer bekijken dan de buitenschoolse opvang. Daarnaast moet men echter durven zeggen dat jongeren soms wel eens te veel lawaai maken, en dat de burens daarbij gestoord worden.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de zienswijze van mevrouw Vogels. Volgens mij lossen we het probleem best nationaal op in plaats van gemeente per gemeente. Er zijn een aantal mensen die helemaal niets meer kunnen verdragen. Die kunnen beter in een bos gaan wonen. *(Opmerkingen)*

In bepaalde gevallen zijn de klachten natuurlijk gegrond. In dit geval kan men echter best zorgen voor een duidelijke reglementering. Ik zou daar de scholen en het jeugdwerk bij betrekken.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik ben het met een aantal zaken alvast eens. Het nimbyyndroom is een hardnekkig fenomeen in dit land, maar ook de juridisering van onze samenleving neemt aan een verschrikkelijk tempo toe. Het leidt me wel tot de conclusie dat je niet de illusie mag hebben dat je met VLAREM alles gaat oplossen als je een clause toevoegt.

Vrederechters en rechters hebben heel ruime bevoegdheden. Men kan voor alles naar de rechtbank stappen. We zijn ons daar goed van bewust. Maar als we voor alles waarvoor men naar de rechtbank kan stappen een regel moet maken, dan kan ik voorspellen wat er zal

gebeuren met zo'n regel in de VLAREM-wetgeving en hoe de administraties daarmee zullen omgaan. Het gelijkheidsbeginsel zal worden ingeroepen.

Ik spreek nu misschien meer vanuit mijn ervaring op Justitie en als jurist, maar ik vind dat er ook burgerzin en verdraagzaamheid moeten zijn en dat rechters daar met gezond verstand mee moeten omgaan. Als we denken dat we alles met regels kunnen corrigeren, dan vrees ik dat de kritiek dat we steeds maar meer regels maken, alleen maar luider gaat klinken. Ik heb altijd veel huiver gehad voor regelgeving die specifieke, concrete situaties moet corrigeren omdat het vaak leidt tot een tegenovergesteld effect.

Mevrouw Dillen, vrederechters zijn meestal mensen met veel gezond verstand en zin voor pragmatisme. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat vrederechters behouden moeten blijven. Helaas is er soms misschien een merkwaardig geval of komt er een uitspraak in de media, maar intussen worden er wel duizenden uitspraken gedaan door vrederechters die een maatschappelijk draagvlak hebben.

Mevrouw Vogels, uw vraag verwees naar een vraag van mevrouw Crevits. U zei dat uw vraag gesteld was in 2005 aan toenmalig minister Crevits, maar mevrouw Crevits was toen geen minister. Zij is minister geworden in 2007. Zij was toen volksvertegenwoordiger en zij heeft toen de vraag gesteld aan toenmalig minister Peeters.

Minister Peeters heeft toen geantwoord dat het geluid van spelende kinderen niet specifiek is geregeld en dat hij het ook niet opportuun achtte om een specifieke regelgeving in overweging te nemen. Hij zei dat dit echt overregulering zou zijn. Immers, iedereen kan naar de rechtbank stappen als hij of zij vindt dat er schade berokkend wordt. Dit verwijst naar de artikelen 544 en 1382 uit het Burgerlijk Wetboek.

Het Kinderrechtencommissariaat stelde in een advies van 16 november 2005 dat het niet de bedoeling kan zijn om regelgeving aan te passen en normen voor geluid toe te voegen. Kinderen en jongeren zijn namelijk niet met decibelmeters uit te rusten. De Vlaamse Regering heeft steeds de duidelijke standpunten van zowel toenmalig minister Peeters als van het Kinderrechtencommissariaat gevolgd.

Naar aanleiding van een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk van 10 januari 2006 met betrekking tot het speelplein van Lauwe, zijn de toenmalige ministers Vervotte, Van Mechelen, Anciaux en Peeters met een technische werkgroep gestart. Kind en Gezin was daarbij betrokken. Het doel was om de verschillende juridische gronden in beeld te brengen, de mogelijke oplossingen te onderzoeken en eventueel suggesties aan te brengen voor hiaten in de regelgeving.

Een belangrijke conclusie was dat de Vlaamse regelgeving veel mogelijkheden biedt voor de vestiging of vergunbaarheid van voorzieningen voor kinderen en jeugd. Voorzieningen voor kinderen en jeugd kunnen zich hierover informeren bij de gemeente, de provincie en de Vlaamse overheid. Het onderzoek werd in juli 2006 verstuurd naar de volgende instanties: colleges van burgemeester en schepenen, bestendige deputaties, de gemeentelijke jeugd- en sportdiensten, de jeugd- en sportraden, het Lokaal Overleg Kinderopvang, de Vlaamse Jeugdraad, de Vlaamse Sportraad en de Gezins- en Welzijnsraad.

Kind en Gezin zal en kan geen streefnormen voor lawaaihinder opmaken. Net zoals het Kinderrechtencommissariaat stelt Kind en Gezin dat kinderen en jongeren niet met decibelmeters uit te rusten zijn. Wel kan Kind en Gezin kinderopvangvoorzieningen waar nodig steunen door informatie te geven over de verschillende normen die op lawaaihinder van toepassing kunnen zijn en wat de eventuele gevolgen wel of niet zijn. Verder meent Kind en Gezin dat goede communicatie en afspraken met de burens in veel gevallen een oplossing kunnen bieden.

Ik citeer een belangrijke conclusie van de technische werkgroep uit 2006: "Betwistingen en onverdraagzame burens zullen er steeds zijn. Belangrijk hierbij is dat voorzieningen op de

hoogte zijn van bestaande reglementeringen en zich hiervoor informeren bij de bevoegde instanties. Bijvoorbeeld over ruimtelijke ordening kan men informatie inwinnen bij de gemeente. Zo kunnen een aantal betwistingen worden vermeden. Het recht om zich tot de rechter te wenden is een grondrecht. Bij betwistingen en onenigheid over het al dan niet aanwezig zijn van overlast, is het in laatste instantie aan de burgerlijke rechter om een oordeel te vellen, rekening houdend met de concrete context en de individuele en gemeenschapsbelangen die in het spel kunnen zijn.”

Gemeenten beschikken zelf over heel wat beleidsruimte om lawaaihinder op lokaal niveau te reglementeren. De inhoud en draagwijdte van deze gemeentereglementen verschilt sterk van gemeente tot gemeente. Een ‘positief’ voorbeeld is het politiereglement van Dendermonde. In dit reglement is het geluid van spelende kinderen, voortgebracht door de stem van spelende kinderen, opgenomen in de lijst van ‘niet-hinderlijke geluiden’. Dat betekent dat klachten tegen het geluid van spelende kinderen niet kunnen leiden tot een administratieve sanctie.

Gemeenten kunnen zich ook steeds baseren op het Verdrag inzake de Rechten van het Kind dat bepaalt dat bij alle maatregelen betreffende kinderen, de belangen van het kind de eerste overweging vormen. Artikel 31 van het verdrag heeft het over het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven. Spelen en deelnemen aan recreatieve bezigheden, is het kinderrecht bij uitstek.

Buitenschoolse kinderopvanginitiatieven kunnen vooralsnog niet gebannen worden op basis van geluidsnormen. Ik ben er absoluut voorstander van dat dit zo blijft.

U hebt verwezen naar het Nederlandse voorbeeld. Dat vertrekt vanuit een andere filosofie dan het onderzoek dat in 2006 is gevoerd. Toen ging het erover of beperkingen opleggen reglementair mogelijk was. In Nederland geeft men aan wat bij de vaststelling van lawaai niet in overweging mag worden genomen. Ik vraag me echt af of het wel opportuun is om het met regelgeving te regelen, maar ik ben wel bereid om het Nederlandse voorbeeld onder de aandacht van mijn collega te brengen. Ik persoonlijk ben er niet echt een voorstander van, om de redenen die ik al heb aangehaald.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, maar het is een beetje dubbelzinnig. U begint met te zeggen dat u niet meer regeltjes wil, maar in het tweede deel van uw antwoord zegt u dat de gemeente voldoende instrumenten heeft om regeltjes te maken. Dat was precies de invalshoek van mijn vraag: laat het niet over aan de gemeenten, maar beken kleur in zo’n belangrijk dossier, net zoals in Nederland, en zorg dat de verzuring in de samenleving stopt. Kindergeluid is inderdaad niet met een decibelmeter te meten. Onttrek dat dus uit wat lawaai heet in de VLAREM-wetgeving.

In tegenstelling tot wat velen beweren, ben ik geen regelnicht. Maar het is een beetje dubbelzinnig om te zeggen dat de gemeenten maar moeten regelen wat wij niet doen.

Ik ben blij met uw laatste overweging dat u er met minister Schauvliege over zult praten, dat u eens zult onderzoeken hoe het in Nederland is gelopen en nagaan of we dat hier ook niet op een simpele manier kunnen toepassen.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Mijn voorkeur gaat ook uit naar de laatste overweging van de minister. Mevrouw Vogels vraagt helemaal geen nieuwe normen, integendeel. Ze vraagt gewoon om kinderlawaai af te trekken van wat nu als lawaai kan worden omschreven. Als dit duidelijk is, dan voorkomt het dat mensen naar de vrederechter zullen stappen omdat ze dan op niet veel meer kunnen steunen. Ik zeg niet dat het kan worden uitgesloten, maar ook de vrederechter zal dan geen poot meer hebben om op te staan als hij een andere interpretatie wil geven. In die zin vind ik dit het onderzoeken waard.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik begrijp de vragen van de collega's, en het lijkt wel een goede oplossing, maar vanuit juridisch standpunt moet ik concluderen dat dit niet zal verhinderen dat mensen naar de vrederechter kunnen stappen en alsnog procedures zullen instellen op basis van artikel 544 en 1382. Daarbij moet de rechter helemaal geen rekening houden met wat er bepaald is in VLAREM. Hij zal enkel moeten oordelen of er sprake is van abnormale burenhinder.

Als signaal zou een dergelijke bepaling wel een zekere impact kunnen hebben, maar niet om echt een oplossing te geven voor het probleem.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben het eens met dat laatste.

De schriftelijke versie van de vragen van mevrouw Vogels ging meer in de richting van wat tot dan toe onderzocht was. Dat was een vraag naar een positieve regelgeving. De grondhouding van toen, namelijk dat dat niet de beste formule is, is niet gewijzigd.

De laatste suggestie was dat dat soort geluid niet in rekening mag worden gebracht. Ik zal het aan minister Schauvliege voorleggen, maar ik blijf wel bij mijn reticenties. Abnormale burenhinder zal geapprecieerd worden op elk moment, en daar zul je met VLAREM-regelgeving niet veel kunnen aan oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■